

СЕКЦІЯ 26

SECTION 26

**НАЦІОНАЛЬНА БЕЗПЕКА І ОБОРОНА В
УМОВАХ КРИЗОВИХ ЯВИЩ
NATIONAL SAFETY AND DEFENSE UNDER
THE CONDITIONS OF CRISIS PHENOMENA**

УДК 364.144

Андрій Н. М.

канд. екон. наук, доцент,
доцент кафедри економічної теорії,
Ужгородський національний університет

**АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ СОЦІАЛЬНОЇ НЕРІВНОСТІ В
КОНТЕКСТІ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ДЕРЖАВИ**

Найбільш помітним наслідком ринкових реформ, що відбуваються в Україні, є соціальне розшарування. Розгляд питань, пов'язаних із соціальною нерівністю в Україні, має актуальний характер, особливо в сучасних законодавчих реформах. Незважаючи на актуальність питання та значну кількість розробок щодо його вирішення, дискусійним залишається питання про актуальні питання соціальної нерівності в контексті економічної безпеки держави, стан соціальної нерівності в Україні, способи подолання цієї проблеми тощо.

Проблема соціальної нерівності актуальна не лише для України, а й цілого світу. Так, за даними аналітичних досліджень, основними формами прояву соціальної нерівності є: бідність за рівнем доходом, хронічний голод, неграмотність серед дорослого населення, життя в міських нетрях, нерозвиненість дітей через затримку росту та недостатню масу тіла.

Криза COVID-19 також вважаються кризою системного розвитку людини, що відображає взаємодію людини з екосистемою та впливає на економічний та соціальний аспекти розвитку. Рівень людського розвитку, соціальна нерівність, а також здатність системи охорони здоров'я швидко реагувати на нові виклики стали надактуальними питаннями сьогодення. Наприклад, в країнах з дуже високим рівнем розвитку на 10 000 осіб в середньому припадає 55 лікарняних ліжок, понад 30 лікарів та 81 медсестра, тоді як в країнах з низьким розвитком – 7 лікарняних ліжок, 2,5 лікарі та 6 медсестр [1].

Аналіз соціальної нерівності в Україні та виявлення ключових тенденцій соціальної нерівності забезпечує можливість вносити корективи в соціальну політику. До основних причин виникнення соціальної нерівності можна віднести: диференціацію доходів, майнове розшарування,

соціальну стратифікацію, поляризацію рівня життя, нерівність життєвих можливостей.

Безумовно диференціація доходів є гострою проблемою для українського суспільства, що призводить до подальшого зростання соціальної стратифікації населення. Однією з проблем стратифікації українського суспільства є проблема середнього класу як основної передумови стабільного функціонування економіки та суспільства в цілому.

Чимале місце займає розрив між багатими та бідними верствами населення, що посилює проблему майнового розшарування, тоді як бідність більшості населення загострює проблему поляризації в Україні.

Проблема нерівності і розшарування населення за рівнем доходів залишається актуальною з урахуванням таких моментів:

- зниження здатності населення до споживання і заощадження, порушення основних пропорцій у структурі ВВП;
- нераціональне використання людського потенціалу, загострення протиріч у розвитку внутрішнього споживчого ринку;
- значна диференціація доходів населення асоціюється із соціальною несправедливістю, що має місце у суспільстві та, ймовірно, є наслідком неефективної соціальної політики;
- повільні темпи формування середнього класу як запоруки стабільного розвитку суспільства.

Варто наголосити, що за останні роки сформувались нові форми бідності, як-от неспроможність оплатити за лікування, незадовільні житлові (побутові) умови, посилення фінансової неспроможності, втрата майна і засобів існування внаслідок бойових дій тощо. Безумовно, усі ці аспекти виступають основними дестабілізуючими чинниками економічної безпеки держави.

Актуальність зазначених вище проблем дає підстави для висновку, що стан соціальної нерівності в Україні вимагає рішучих кроків щодо подолання реальних та потенційних загроз соціального характеру та розробки дієвих механізмів зміцнення економічної безпеки держави.

Список літератури

1. COVID-19 and Human Development: Exploring global preparedness and vulnerability. URL: http://hdr.undp.org/sites/default/files/covid-19_and_human_development.pdf.